Kaderbrief 2022 - 2025

VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Inleiding

Veiligheidsregio Fryslân staat voor veiligheid en gezondheid. En juist in de huidige tijd is merkbaar hoe belangrijk deze waarden zijn. De ervaren veiligheid en gezondheid van onze inwoners is dusdanig op orde dat we deze de afgelopen jaren als normaal zijn gaan beschouwen. Tot het moment dat de coronacrisis in zijn volle omvang losbarstte. Op het één na het andere terrein moesten we afschalen en bijzonder vervelende keuzes maken, zodat we de negatieve effecten voor de publieke gezondheid van onze inwoners zo beperkt mogelijk konden laten zijn.

Daarmee werd niet alleen het belang van veiligheid en gezondheid zichtbaar, maar ook de inspanningen van de veiligheidsregio. Normaliter vindt veel van ons werk achter de schermen plaats. Een positie die we graag innemen, want dat betekent dat het niveau van veiligheid en gezondheid op orde is. Hiermee voorkomen we schade, incidenten en slachtoffers.

De andere kant van onze organisatie is er juist op gericht om uit de schaduw te treden wanneer de nood het hoogst is. Doet een incident zich voor, dan proberen wij de schade en het aantal slachtoffers zoveel mogelijk te beperken. We handelen snel en adequaat om ons daarna weer in de luwte terug te trekken, ondertussen ons voorbereidend op een volgend incident.

Hoe anders is dat nu. Als organisatie zitten we al vanaf februari 2020 midden in de corona-storm. Hoe lang we ons in deze situatie gaan bevinden, is ook voor ons koffiedik kijken. Als de coronacrisis ons één ding leert, is dat het vrijwel ondoenlijk is om ver vooruit te kijken.

Toch doen we in deze kaderbrief een poging, en maken we een voorzichtig doorkijkje naar 2022. Met de nadruk op ‘voorzichtig’, want er zijn nog veel onzekerheden die van invloed zijn op onze toekomstige inspanningen. Welke taken komen er de komende maanden nog meer op ons af in het kader van de coronacrisis? Welke taken schuiven door naar een later moment? Wat is het effect van de crisis op de economie, inclusief de impact op de gemeentelijke financiën?

Daar komt bij dat de coronacrisis niet de enige ontwikkeling is die de toekomst troebel maakt. Er lopen meerdere, majeure trajecten die de organisatie raken. Denk aan de discussie rondom taakdifferentiatie bij de brandweer, de introductie van de Omgevingswet en de evaluatie van de Wet veiligheidsregio’s.

De onzekerheid over de impact van deze ontwikkelingen op Veiligheidsregio Fryslân is door de hele kaderbrief terug te vinden. Zo is in deze kaderbrief geen nieuw beleid opgenomen, anders dan voortvloeiend uit eerdere afspraken. Ook valt te lezen dat we op meerdere thema’s vertraging hebben opgelopen en dat daardoor resultaten doorschuiven van 2021 naar 2022.

Maar de belangrijkste ambitie is tussen de regels door te lezen. Namelijk dat we ons tot het uiterste inspannen om ervoor te zorgen dat 2022 een ‘normaal’ jaar gaat worden, waarin we ons geen zorgen hoeven te maken over de veiligheid en gezondheid van onze inwoners.

Hartelijke groet,

Het Dagelijks Bestuur

Landelijke ontwikkelingen

Omgevingswet

Diverse landelijke ontwikkelingen en vertragingen op aanverwante dossiers (zoals DSO en Wkb) hebben ertoe geleid dat de invoering van de Omgevingswet met een jaar is vertraagd, naar 1 januari 2022. Dit geeft de Friese overheden meer tijd om ervoor te zorgen dat de voorbereidingen voor deze omvangrijke wetswijziging op tijd klaar zijn. Dit geldt ook voor Veiligheidsregio Fryslân, waarbij we ernaar streven om de meeste voorbereidingen dusdanig afgerond te hebben dat 2021 gebruikt kan worden als oefen- en leerjaar.

Het is nog onzeker hoe groot de structurele financiële gevolgen zijn van Omgevingswet, voor zowel Brandweer als GGD. Voor de brandweer is al duidelijk dat lokale overheden geacht worden meer gebruik te maken van de kennis en expertise van de brandweer in een vroegtijdig stadium, het zogenaamde vooroverleg. We zien dat de eerste gemeentelijke omgevingsvisies laten zien dat met name het thema gezondheid een prominente plek krijgt. GGD Fryslân is hierin voor de Friese gemeenten een belangrijke partner en het ligt in de lijn der verwachting dat er ook een toename komt aan adviesaanvragen. Een stijging die nu al merkbaar is, en die, wanneer deze lijn zich doortrekt, niet binnen de bestaande formatie te organiseren is. De bestuurscommissie Gezondheid heeft hiervoor 2020 en 2021 incidenteel geld beschikbaar gesteld. De structurele gevolgen zijn mede afhankelijk van de wijze waarop de gemeenten deze taken gaan organiseren, en welke taken zij bij de veiligheidsregio gaan beleggen. Dit geldt zowel voor gezondheid als veiligheid. De verwachting is dat deze taakverdeling pas in het najaar 2021 helder is. De financiële gevolgen hiervan worden dan voorgelegd aan beide bestuurscommissies.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

Voor het personeel van de veiligheidsregio's is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren van 1 januari 2022 van kracht, een jaar later dan gepland. De voorbereidingen zijn daarmee ook met een jaar vertraagd. Om de interne voorbereidingen te organiseren zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld. Op landelijk niveau loopt er een traject om te komen tot een eigen werkgeversorganisatie, die samen met de vakbonden de invulling van de cao vanaf 1 januari 2022 kan vormgeven.

De financiële gevolgen voor 2022 van de inwerkingtreding van de wet zijn nu nog onbekend. De uitkomsten rondom het traject over de positionering van de brandweervrijwilliger spelen hierin een belangrijke rol, en kunnen leiden tot een verhoging van de salarislasten. We verwachten bij het opstellen van de begroting een duiding te kunnen geven van de financiële impact.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's (Wvr) en wetswijziging Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Naar verwachting zal de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's bestuurlijke, organisatorische en/of financiële gevolgen hebben voor Veiligheidsregio Fryslân. Op dit moment kan het evaluatieonderzoek met een aangepaste werkwijze in het verwachte tempo worden uitgevoerd (oplevering eind 2020). Maar het is de vraag of inzage en publicatie van het rapport opportuun zijn op het moment dat de coronacrisis nog voortduurt.

Daarnaast heeft de ministerraad begin 2020 ingestemd met een voorstel tot wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Doel van deze wijziging is versterking van de legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Wanneer de wetswijziging een feit is, zal de gemeenschappelijke regeling VRF moeten worden aangepast.

Overkoepelende ontwikkelingen

Interactie Veiligheidsregio Fryslân met omgeving

Tot voorheen koos Veiligheidsregio Fryslân er bewust voor om alleen naar buiten toe te treden met de merken GGD Fryslân en Brandweer Fryslân. Dit om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de belevingswereld van de inwoners van Fryslân. De coronacrisis heeft hier verandering in gebracht, want de veiligheidsregio is nu een bekende partij voor de inwoners. En dit schept verwachtingen, bijvoorbeeld over de wijze waarop de veiligheidsregio bereikbaar is.

Voor de coronacrisis is hiervoor een tijdelijk instrument georganiseerd, te weten het informatieknooppunt. De verandering in de bekendheid van de veiligheidsregio vraagt echter om een permanentere inrichting. Het heeft daarbij de voorkeur om andere informatiestromen ook te betrekken bij dit inrichtingsvraagstuk en zo de dienstverlening richting de inwoners van Fryslân, bestuurders en netwerkpartners fors te verbeteren.

In 2021 gaan we dit vraagstuk verkennen en het onderliggende investeringsvoorstel hiervoor uitwerken. Welke investering brengt dit met zich mee, en welke terugverdieneffecten op zowel geld als inhoud gaan hiermee gepaard. De uitkomsten koppelen we terug via de bestuurscommissies medio 2021.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Gezondheid

Rijksvaccinatieprogramma

Zoals in de vorige kaderbrief gemeld spelen er diverse ontwikkelingen rondom de uitbreiding van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Voor de meningokokken ACWY-vaccinatie 14-jarigen geldt dat deze vanaf 1 januari 2021 wettelijk gezien onder de Wet Publieke Gezondheid valt en dit betekent dat de financiering van deze vaccinatie via het gemeentefonds gaat lopen. De omvang van de middelen die aan het gemeentefonds worden toegevoegd is nog niet bekend. Voor de overige uitbreidingen van het RVP, zoals maternale kinkhoesvaccinatie, rotavirusvaccinatie en HPV vaccinatie voor jongens, geldt dat deze voorlopig via het RIVM worden gefinancierd. Bij de decentralisatie van het RVP (met ingang van 2019) heeft de bestuurscommissie gezondheid besloten om de middelen die aan het gemeentefonds worden toegevoegd beschikbaar te stellen aan de GGD (taakgerichte bekostiging). De VRF zal de gemeenten via de bestuurscommissie gezondheid informeren over de middelen die worden toegevoegd aan het gemeentefonds voor de meningokokken ACWY-vaccinatie.

Prenataal huisbezoek

Voor een gezonde ontwikkeling van het kind is het cruciaal dat een kind een goede start kan maken in de eerste 1000 dagen. Zorgwekkende omstandigheden voor kinderen kunnen al tijdens de zwangerschap optreden. Daarom is het belangrijk dat met name kwetsbare zwangere vrouwen en gezinnen passende ondersteuning krijgen, gericht op het wegnemen van onder andere stress en op het bevorderen van sensitief ouderschap zodat meer kinderen gezond en veilig opgroeien. Per 1 januari 2021 is daarom in de Wet publieke gezondheid de verplichting voor gemeenten opgenomen om de JGZ een prenataal huisbezoek aan kwetsbare zwangeren en gezinnen aan te laten bieden. Dit voornemen komt voort uit het landelijke actieprogramma Kansrijke Start.

De financiële middelen voor het prenataal huisbezoek worden opgenomen in het gemeentefonds. Dit was nog niet verwerkt in de septembercirculaire. Concrete cijfers zijn daarom nog niet bekend Voorstel is om deze middelen over te dragen naar de GGD, zoals we ook met de middelen voor het RVP hebben gedaan.

Ontwikkelingen Zorg & Veiligheid: Crisis beoordelingslocatie (CBL) en Rapid Responder (RR) naar GGD

De Rapid Responder en de Crisis Beoordelingslocatie (CBL) zijn momenteel belegd binnen het programma voor de sluitende aanpak rond personen met verward gedrag, dat is ondergebracht bij Sociaal Domein Fryslân (SDF). Dit programma zit in de afrondende fase, waardoor voor alle geslaagde pilots een bestendige borging moet worden gerealiseerd.
Bovenstaande zaken passen goed binnen onze portefeuille Zorg & Veiligheid. Een voorstel waarmee deze zaken naar de GGD worden overgedragen is momenteel in ontwikkeling.

Noord Nederlandse samenwerking in het kader van forensisch

De GGD'en van Drenthe, Groningen en Friesland verzorgen op dit moment alle drie apart de forensische zorg in hun eigen regio. Op onderdelen wordt al samengewerkt en werkprocessen zijn gedeeltelijk op elkaar afgestemd. De drie GGD'en zien een aantal belangrijke redenen om de onderlinge samenwerking op het terrein van de Forensische Geneeskunde (FG) verder te versterken: Het vergroten van de kwaliteit en het verkleinen van de kwetsbaarheid van de huidige (afzonderlijke) organisaties; zoals het realiseren van voldoende bezetting en capaciteit en contracteren van FG door politie voor de politieregio Noord- Nederland. In 2021 wordt deze samenwerking verder ontwikkeld.

Investeringsvoorstellen vanuit Gezondheid

In het kader van Toekomstbestendige Bedrijfsvoering is afgesproken dat we afzonderlijke investeringsvoorstellen voorleggen aan het bestuur voor het maken van een (integrale) afweging. In deze kaderbrief worden de onderwerpen van de investeringsvoorstellen aangekondigd; de uitwerking in afzonderlijke voorstellen volgt richting de bestuurscommissie van februari 2021. Voor Gezondheid willen wij voorstellen doen voor de volgende twee ontwikkelingen:

Zoeken en vinden (Contentintegratie)

Contentintegratie beschrijft het proces van het samenbrengen en toegankelijk maken van alle relevante (vak)informatie via één zoeksysteem. Informatie kan worden ontsloten via 1 zoekingang, via bijvoorbeeld intranet (intern) en waar mogelijk ook in een (toekomstige) KCS-module (extern).

Slimmer werken door digitale transformatie

Digitale technologie biedt ons veel mogelijkheden. Het verandert hoe we samenwerken, communiceren en kennisdelen. Een flexibele en schaalbare maar doelgerichte informatievoorziening is van een nog groter belang geworden sinds de COVID-19 crisis.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Brandweer

Taakdifferentiatie brandweer & toekomstbestendige inrichting brandweerzorg

Het huidige systeem van een afzonderlijke rechtspositie voor vrijwilligers bij de brandweer is in strijd met de Europese wet- en regelgeving. De landelijke Denktank Taakdifferentiatie heeft een denkrichting uitgewerkt die brandweervrijwilligers nadrukkelijk en fundamenteel onderscheidt van de beroepskrachten en wel voldoet aan de wet- en regelgeving. Na enige vertraging vanwege de coronacrisis zijn de 25 veiligheidsregio's in september 2020 gevraagd de impact van de denkrichting in kaart te brengen. Daarnaast is het repressief brandweerpersoneel via een enquête door de Denktank naar hun mening gevraagd. De impactanalyses en de uitkomsten van de enquête vormen input voor het definitieve voorstel van de Denktank. Naar verwachting neemt de minister van Justitie en Veiligheid in afstemming met het Veiligheidsberaad eind 2020 een besluit. Dit besluit is bepalend voor de organisatorische en financiële impact op Brandweer Fryslân. Het is zeker dat er structureel extra kosten gemaakt moeten worden om het besluit over taakdifferentiatie door te voeren. Onduidelijk is nog wie deze kosten gaat dragen. Het bestuur wordt op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Impuls Omgevingsveiligheid (IOV)

Het taakveld externe veiligheid richt zich op de risico's voor mens en milieu bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen (i.c. omgevingsveiligheid). Tot en met het jaar 2020 krijgen provincies via het programma Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2020 van het Rijk een financiële bijdrage die bestemd is als kwaliteitsimpuls voor de uitvoering van externe veiligheidstaken (EV-taken). Deze financiële bijdrage heeft ook betrekking op het lokale externe veiligheidsbeleid, van waaruit Veiligheidsregio Fryslân en FUMO middelen ontvangen die bestemd zijn voor de externe veiligheidsadvisering over vergunningverlening, toezicht, handhaving (VTH) en ruimtelijke ordening.

Het jaar 2020 is het laatste jaar waarin Rijksmiddelen via voornoemde programmafinanciering beschikbaar worden gesteld aan decentrale overheden. Met ingang van het jaar 2021 worden de middelen voor de uitvoering van externe veiligheidstaken via een landelijke verdeelsleutel structureel in het gemeentefonds gestort. Voor Friesland gaat het om een totaalbedrag van zo'n €155.00,-, waarvan ongeveer een derde voor de Veiligheidsregio is bestemd en twee derde voor de FUMO. De verdeelsleutel is specifiek bedoeld voor het taakveld externe veiligheid, omdat de taken die in dit kader worden uitgevoerd nog niet eerder structureel financieel gedekt zijn. Het aan Brandweer Fryslân beschikbaar stellen van de gelden voor de taken op het gebied van externe veiligheid is voor gemeenten budgetneutraal.

Voor deze gelden adviseert Brandweer Fryslân gemeenten in het kader van externe veiligheid op het gebied van ruimtelijke plannen (en -visies) en omgevingsvergunningen. Dit gaat jaarlijks om ongeveer 300 adviezen. Deze adviezen richten zich op aspecten als plaatsgebonden risico, groepsrisico, zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid van incidenten met gevaarlijke stoffen. De adviezen zijn daarmee gericht op het optimaliseren van de (externe) veiligheid. Bevoegde gezagen gebruiken deze adviezen bij de verantwoording van het groepsrisico waarin het bevoegd gezag zich uitspreekt over de wenselijkheid en toelaatbaarheid van risico's in de fysieke ruimte.

Tweede loopbaanbeleid

Landelijk is het tweede loopbaanbeleid ontwikkeld als opvolger van het functioneel leeftijdsontslag van beroepsbrandweerlieden (FLO). Binnen Veiligheidsregio Fryslân wordt in 2020 voor het eerst aanspraak gemaakt op deze regeling met een stijgende lijn naar de komende jaren. Een speciaal hiervoor samengestelde werkgroep werkt momenteel aan een beleidslijn die recht doet aan de verplichting met een zo goed mogelijke verdeling van de verwachte kosten over de komende jaren. Naar verwachting is een voorziening nodig analoog aan de FLO, die ieder jaar geactualiseerd moet worden. Als de uitkomst bekend is, wordt dat zo spoedig mogelijk voorgelegd aan de bestuurscommissie Veiligheid.

Investeringsvoorstellen Informatiemanagement Brandweer uit Toekomstbestendige Bedrijfsvoering

Investeringsvoorstel slimme pagers & beschikbaarheidssysteem

Bij de vaststelling van het Dekkingsplan 2.0 heeft het bestuur de opdracht meegegeven om te onderzoeken of tweeweg-paging kan bijdragen aan het verhogen van de paraatheid van Brandweer Fryslân. Deze opdracht heeft geleid tot het project 'Slimmer Alarmeren' waarin pilots met 'slimme' pagers de meerwaarde van tweeweg-paging hebben aangetoond.
Het project leverde echter ook kritische feedback op over de kwaliteit van de pagers. Doorontwikkeling van de pagers is noodzakelijk en zal nog een paar jaar vergen. Tijdens het project bleek het gebruik van beschikbaarheidssystemen ook bij te dragen aan de paraatheid. Het inzicht in de beschikbaarheid van vrijwilligers maakt het mogelijk om tijdig te anticiperen op onderbezetting.

Op grond van bovenstaande is het nog te vroeg om nu te investeren in nieuwe pagers (zogenaamde tweewegpagers). De optimalisering van de huidige beschikbaarheidssystemen is op dit moment het meest realistisch, in afwachting van de doorontwikkeling van de pagers.
De uitwerking hiervan zal in een afzonderlijk traject als investeringsvoorstel worden voorgelegd aan de bestuurscommissie Veiligheid in februari 2021.

Investeringsvoorstel brandweerspecifieke navigatie in combinatie met automatisch statussen

Onderdeel van de Digitale Operationele Informatie Voorziening 2.0 (DOIV 2.0) is het beschikbaar stellen van goed werkbare navigatie op alle repressieve brandweervoertuigen.
Inmiddels zijn alle voertuigen van de noodzakelijke apparatuur voorzien en wordt gebruikt gemaakt van de publiek beschikbare en gratis applicatie WAZE. WAZE werkt als basis goed en biedt een zekere mogelijkheid tot eigen beheer over stremmingen en omleidingen. Nadelen van WAZE zijn de aanwezigheid van verstorende reclames en het ontbreken van specifieke, op brandweervoertuigen afgestemde routes.

Uit oogpunt van veiligheid en effectiviteit is het nodig dat alle voertuigen de beschikking krijgen over betere, op de brandweerwerkzaamheden afgestemde navigatie. Met dank aan technologische ontwikkeling zijn er inmiddels adequate en verfijnde applicaties op de markt. Ook is het inmiddels mogelijk om brandweerspecifieke navigatie te combineren met automatisch statussen. Het handmatig statussen geeft een hoog risico op onzuivere en minder betrouwbare data en maakt verantwoording lastig. Mede gelet op de door het bestuur uitgesproken behoefte aan betere registratie van opkomsttijden is verbetering van de betrouwbaarheid van data over statustijden wenselijk.

Op grond van bovenstaande is het voorstel om de mogelijkheden eerst op pilotbasis te onderzoeken en bij positieve bevindingen brandweerbreed te implementeren. De uitwerking hiervan zal in een afzonderlijk traject als investeringsvoorstel worden voorgelegd aan de bestuurscommissie Veiligheid in februari 2021.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Crisisbeheersing

Een adaptieve Friese crisisorganisatie

A. Informatieknooppunt (IKP) en Backoffice Crisisbeheersing

Dankzij de coronacrisis hebben wij een aantal van de bovengenoemde ontwikkelingen, die ook passen binnen het stramien van de nieuwe Wet Veiligheidsregio's, versneld ingevoerd waaronder het Informatieknooppunt en de Backoffice Crisisbeheersing. Wij willen zowel het IKP als de Backoffice graag door ontwikkelen omdat zij hun meerwaarde inmiddels hebben bewezen. In 2021 gaan we dit verder verkennen en het onderliggende investeringsvoorstel hiervoor uitwerken. Kortheidshalve verwijzen wij hierbij naar de op bladzijde 2 en 3 genoemde overkoepelende ontwikkelingen.

Toelichting

1) Nieuwe ontwikkelingen

De Friese crisisorganisatie anno 2020 zal zich de komende jaren moeten aanpassen aan een aantal nieuwe ontwikkelingen:

a) *Complexere dreigingen*
Nederland wordt geconfronteerd met dreigingen die steeds complexer van aard zijn
- Klimatologische dreigingen zoals droogte, hitte, overstromingen, wateroverlast
- Digitale dreigingen zoals cyberaanvallen (met ontwrichting samenleving als gevolg)
- Maatschappelijke dreigingen zoals de recente boerenprotesten
- Internationale dreigingen zoals terrorisme, (klimaat)vluchtelingen, infectieziekten (COVID-19), mondiale veiligheid

b) *Schaal van de dreigingen wijzigt*
Als zich een ramp of crisis voordoet, is het steeds waarschijnlijker dat deze gebeurtenis bovenregionale, landelijke of zelfs internationale/wereldwijde consequenties heeft

c) *Evaluatie Wet Veiligheidsregio's*
In de nieuwe wet zal de focus zich meer gaan richten op het "wat" (integrale crisisbeheersing) in plaats van op het "hoe" (de inrichting van de Veiligheidsregio). De evaluatiecommissie Wvr pleit voor flexibiliteit en maatwerk in de standaardstructuur van de crisisbeheersing. Veiligheidsregio's dienen naast de flitsincidenten ook voorbereid te zijn op langdurige crises ("crises met een aanloop en een afbouw").

2) Onze uitdagingen

a) *Versterken van onze informatiepositie*
- Permanent monitoren veiligheidssituatie in de regio
- Data ombuigen naar inzicht en in handelingsperspectieven voor gemeenten, crisispartners en burgers

b) *Flexibiliteit en maatwerk in de standaardstructuur van onze crisisorganisatie*
- Onze crisisorganisatie is voorbereid op nieuwe dreigingen ("de crisisorganisatie past zich aan het probleem aan en is adaptief")
- Ook tijdens langdurige crises kunnen wij de capaciteit en bezetting van onze crisisteams op peil houden
- Onze crisisfunctionarissen zijn vakbekwaam ("het vakbekwaamheidsprogramma wordt aangepast aan de anderhalvemetersamenleving; overdracht van kennis zal meer online gaan plaatsvinden")

c) *Onze crisisorganisatie is dienstbaar aan het bestuur/gemeenten, de crisispartners, de burgers (maatschappij) en de media*
   - Wij willen maximaal inzetten op de behoeften van deze partijen

B. Invulling meldkamerfunctie in de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS)

Met de inrichting van de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) en de overdracht van het beheer van de meldkamers naar de Politie (per 1 januari 2020) dienen de Veiligheidsregio's de "vraagarticulatie richting de LMS te organiseren". Deze vraagarticulatie heeft tot doel om de wensen voor aanpassing en vernieuwing van de meldkamerfuncties van de Veiligheidsregio's in de beleidscyclus van de LMS) in te brengen.
Voor de Meldkamer Noord-Nederland is van belang dat de connectie geborgd wordt tussen meldkamer-ICT en Veiligheidsregio-ICT-voorzieningen (waaronder Crisisbeheersing). Ook hier hebben wij op dit moment nog geen concreet zicht op de hiervoor benodigde financiële middelen en komen hier - te zijner tijd - graag op terug.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Organisatie

Digitale dienstverlening

In 2018 toonde Berenschot aan dat de veiligheidsregio stappen heeft te zetten als het gaat om het op orde krijgen van informatiemanagement. Het algemeen bestuur heeft hierop incidentele middelen beschikbaar gesteld die in 2 jaar moeten leiden tot een concretisering van het informatiebeleidsplan. Eén van de resultaten is dat hier een aantal uitgewerkte beleidsvoorstellen uit voortvloeien, waarvan de eerste al zouden worden opgenomen in deze kaderbrief.

De coronacrisis heeft voor vertraging in dit proces gezorgd. Om toch in 2022 de eerste beleidsvoorstellen te kunnen implementeren, koersen we nu op een planning waarbij de uitwerking van de beleidsvoorstellen in de conceptbegroting 2022 worden meegenomen. Het betreft hier de beschreven investeringsvoorstellen bij zowel veiligheid als gezondheid. Om daar te komen, vindt bespreking van de voorstellen plaats in de betreffende bestuurscommissie van februari 2021, waarna het algemeen bestuur besluit welke voorstellen aan de gemeenten wordt voorgelegd via de conceptbegroting.

Het investeringsvoorstel rond de interactie met de omgeving zoals omschreven als overkoepelende ontwikkeling op blz. 2 en 3 vraagt meer tijd. Dit vanwege de complexiteit en integraliteit vanuit zowel gezondheid als veiligheid. Als het voorstel gereed is, zal deze worden voorgelegd aan beide bestuurscommissies.

Duurzaamheid

De inspanningen op het gebied van duurzaamheid zijn als gevolg van de coronacrisis op een iets lager pitje gezet. Daar waar mogelijk vinden voorbereidende activiteiten plaats, mits ze geen beslag leggen op menskracht die ingezet moet worden in de strijd tegen het coronavirus. Tegelijkertijd blijft duurzaamheid wel een speerpunt voor de organisatie, en vinden we het belangrijk om hier onze bijdrage in te leveren. Insteek blijft om dit zoveel mogelijk binnen de bestaande financiële middelen te organiseren.

Great Place to Work

Veiligheidsregio Fryslân blijft ernaar streven om een Great Place to Work te zijn. Dit vanuit de gedachte dat we ook in de toekomst over voldoende medewerkers beschikken, en zo zowel nieuwe als bestaande medewerkers aan onze organisatie kunnen binden. Voor 2022 is dit streven onveranderd.

Ondertussen is het merkbaar dat de coronacrisis impact heeft op de invulling van ons werkgeverschap. Thuiswerken heeft een vlucht genomen, inclusief de digitale ondersteuning, en het is waarschijnlijk dat dit een blijvende impact gaat hebben op de inrichting van de werkomgeving. Dit vraagt om na te denken over hoe deze ontwikkeling gefaciliteerd kan worden, zodat medewerkers nog beter plaatsonafhankelijk kunnen werken, en tegelijkertijd wel in verbinding blijven met elkaar en de organisatie.

Het eerste half jaar van 2021 gebruiken we om dit nader vorm te geven. We gaan ervan uit dat we deze ontwikkeling binnen de begroting kunnen vormgeven. Het bestuur wordt via de planning & control-cyclus hiervan op de hoogte gehouden.

Financiën

Huidig financieel kader

Het op dit moment geldende financiële kader is vastgesteld in de kaderbrief 2020-2023 en werkt door in de meerjarenbegroting 2021-2024. De totale gemeentelijke bijdrage zoals vastgesteld in de begroting 2021-2024, inclusief 2025 is meerjarig als volgt:

	2022	2023	2024	2025*
Gemeentelijke bijdrage (begroting 2021)	**68.398**	**68.398**	**68.398**	**68.398**
Uitzetting kapitaallasten dekkingsplan 2.0	440	880	1.320	1.760
Nieuwbouw Oudega	75	75	75	75
Afbouw incidentele ruimte TBB	-152	-439	-506	-506
Afbouw informatie beleidsplan	-205	-205	-205	-205
Totaal beleidsontwikkelingen 2021-2024	*158*	*311*	*684*	*1.124*
Cao / ABP	1.227	2.379	3.558	4.763
CPI	405	821	1.251	1.695
Totaal autonome ontwikkelingen 2021-2024	*1.632*	*3.200*	*4.809*	*6.458*
Totaal effecten 2021-2024	*1.790*	*3.511*	*5.493*	*7.582*
Meerjarig beeld (vastgesteld begroting 2021)	**70.188**	**71.909**	**73.891**	**75.980**

*Bijdrage 2025 is niet opgenomen in de begroting 2021, maar bepaald volgens dezelfde uitgangspunten.

De totale begroting van de veiligheidsregio bestaat uit meer dan alleen de bijdragen van de Friese gemeenten. Voor 2022 ziet de begroting er in het huidig geldende kader 2021-2022 als volgt uit:

Totale lasten	85.102	
Rijksbijdrage BDuR	7.298	-/-
Opbrengst maatwerk en diensten derden	7.616	-/-
Gemeentelijke bijdrage (zie tabel hierboven)	70.188	

Nieuw financieel kader

De beleidsmatige en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot een nieuw kader:

	2022	2023	2024	2025
Gemeentelijke bijdrage 2021	**70.188**	**71.909**	**73.891**	**75.980**
Structureel				
Omgevingswet	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Wnra	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Tweede loopbaanbeleid	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Prenataal huisbezoek*	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Zorg en veiligheid	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal beleidsontwikkelingen 2022-2025	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*	*p.m.*
Cao: loonontwikkeling incl. werkgeverslasten	-490	-699	-917	-989
Cpi: Structureel 1,6% (voorlopig '22 op 1,1%)	-118	-105	-85	-58
BDuR	-98	-98	-98	-98
Rijksvaccinatieprogramma	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Impuls Omgevingsveiligheid	52	52	52	52
Totaal autonome ontwikkelingen 2022-2025	*-654*	*-850*	*-1.048*	*-1.093*
Voorlopige toevoeging egalisatiereserve	***654***	***850***	***1.048***	***1.093***
Totaal effecten 2022-2025	*0*	*0*	*0*	*0*
Procentuele ontwikkeling	*0%*	*0%*	*0%*	*0%*
Gemeentelijke bijdrage	**70.188**	**71.909**	**73.891**	**75.980**

*Voor prenataal huisbezoek komen middelen beschikbaar in het gemeentefonds.

Doordat de financiële impact van de beleidsmatige ontwikkelingen nog niet te bepalen zijn, kleuren de autonome ontwikkelingen het financieel kader. Totdat duidelijk is hoe groot die impact is, voegen we de middelen voorlopig toe aan de egalisatiereserve. Immers, de egalisatiereserve begeeft zich op dit moment met 0,56% ruim onder de bestuurlijk vastgestelde ondergrens van 2%, en meerdere gemeenten hebben via hun zienswijze op de begroting 2021 hun zorgen hierover geuit.

Wanneer bekend is hoeveel middelen de beleidsmatige ontwikkelingen vragen, passen we dit overzicht aan. Mochten de voordelen op autonome ontwikkelingen hoger zijn dan de kosten voor de beleidsmatige ontwikkelingen dan voegen we het saldo toe aan de egalisatiereserve totdat deze op het minimumniveau is gebracht.

Autonome ontwikkelingen

Indexering loonkosten / ABP

Bij gelijkblijvende premies voor het ABP is meerjarig een voordeel te verwachten. Uitgangspunt voor de kaderbrief is de indexering voor de loonkosten die is aangegeven in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Dit betreft de loonvoet sector overheid volgens de Macro Economische Verkenning (MEV2021) van het CPB. In de begroting 2021 zijn we uitgegaan van indexering van 2,5% voor 2022 en voor de jaren daarna 2,3%. Uit de MEV2021 blijkt een indexering van 1,5% voor 2022, gevolgd door 1,9% voor 2023 en 2024 en 2,2% voor 2025.

Indexering materiële kosten

De indexering voor de materiële kosten is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) over de maand november ruim een jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. De CPI over november 2020 die de basis vormt voor de indexering van de materiële kosten van 2022, is nog niet bekend. Daarom hanteren we in de kaderbrief voor het jaar 2022 de laatst bekende CPI (september 2020): 1,1%. Conform de september circulaire van het gemeentefonds is voor de jaren 2023 en verder uitgegaan van een indexering voor materiële kosten van 1,6% per jaar. In de begroting 2021 was voor de jaren 2022 en verder een indexatie van 1,6% opgenomen, dit betekent een te verwachten voordeel voor 2022 die doorwerkt in de bijdrage van de jaren daarna.

BDuR

De meest recente BduR-circulaire laat een structurele stijging zien van € 98.000 per jaar. Dit is ten opzichte van de meerjarenbegroting dan ook een structurele meevaller. Een eventuele aanvullende jaarlijkse compensatie voor loon-/prijsontwikkeling wordt conform bestuursbesluit toegevoegd aan de bestemmingsreserve FLO.

Rijksvaccinatieprogramma

Zoals in de paragraaf "Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Gezondheid" van deze kaderbrief vermeld zal de financiering van de meningokokken ACWY-vaccinatie voor 14-jarigen via het gemeentefonds gaan lopen. Hiermee komt te tijdelijke financiering van deze vaccinatie via het RIVM ten einde. De septembercirculaire van het gemeentefonds bevat nog geen informatie over de omvang van de middelen die worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Zodra bekend is welke middelen worden toegevoegd aan het gemeentefonds, zal de VRF de gemeenten hierover via de bestuurscommissie gezondheid informeren.

Onzekerheden en risico's

Van de hiervoor genoemde beleidsmatige en autonome ontwikkelingen is bekend welk effect zij hebben op onze begroting. Om deze reden zijn de financiële gevolgen dan ook vertaald in het meerjarig financieel kader.

Daarnaast is er nog een aantal ontwikkelingen dat in de toekomst mogelijke impact kan hebben op het beleid en de begroting. Er is echter nog niet altijd bekend wanneer deze ontwikkelingen zich gaan voordoen. Deze zaken zijn om die reden nog niet vertaald in de begroting. De belangrijkste risico's zijn hieronder opgenomen.

Vrijwilligheid brandweer

Het huidige stelsel met brandweervrijwilligers is volgens de huidige wet- en regelgeving niet toekomstbestendig. Landelijk wordt nagedacht en gesproken over mogelijkheden om dit op te vangen. De denkrichtingen kunnen zorgen voor wijzigingen in de rechtspositie en de uitvoering van de brandweertaken met mogelijke financiële risico's voor de Veiligheidsregio. Het bestuur wordt hierover actief geïnformeerd.

Taakdifferentiatie brandweervrijwilligers

Het huidige systeem van een aparte rechtspositie voor brandweervrijwilligers is in strijd met de Europese wet- en regelgeving. Na deze uitspraak door het Europese Hof volgt de vraag welk systeem van brandweerzorg wel toekomstbestendig is. Binnen de gestelde juridische kaders kan de huidige vorm van vrijwilligheid bij de brandweer niet blijven bestaan. Daarom worden Veiligheidsregio's gedwongen om na te denken over de consequenties hiervan.

De landelijke Denktank Taakdifferentiatie heeft een denkrichting uitgewerkt. Naar verwachting neemt het Veiligheidsberaad en de minister van Justitie en Veiligheid in december 2020 een besluit. De uitkomst van dit besluit bepaalt hoe groot de organisatorische en financiële impact voor Brandweer Fryslân zal zijn.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's
Eind 2020 brengt de evaluatiecommissie Wvr haar onderzoeksrapport uit naar de doeltreffendheid en de effecten van de Wet veiligheidsregio's en onderliggende regelgeving in de praktijk. Het is zeer waarschijnlijk dat deze evaluatie vanaf 2021 bestuurlijke, organisatorische en/of financiële gevolgen heeft voor VRF.

Rente
Op dit moment zijn de financieringslasten erg laag, door de huidige rentesystematiek levert dit een voordeel op voor de gemeenten. Echter bij een stijgende marktrente zal de rentelast hoger worden dan de beschikbare uitzetting van de kapitaalslasten, wat resulteert in een direct nadeel voor de gemeenten.

Effecten corona regulier werkpakket
Op dit moment zitten we nog midden in de coronacrisis. Een indirect gevolg van de coronacrisis is dat veel werkzaamheden vertraging opgelopen. Het bestuur wordt middels de reguliere P&C-cyclus op de hoogte gesteld wat de effecten hiervan zijn op het reguliere werkpakket.